

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów. W. A. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont. 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcyja. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Ofiary pieniężne na utworzenie korpusu ochotników w obwodzie czortkowskim. (Ciąg dalszy.)

2) W powiecie borszczowskim. Złożyli pp.: Wincenty Kniżolucki prywatny mieszkaniec w Strzałkowcach 5zł.25c., Alfred Korczewski rządcą dóbr tamże 3zł.15c., prywatni mieszkańcy: Wojciech Tymuniewicz w Piszczatyńcach 2zł.10c., Jakub Romaszewski w Głęboczku 3zł., Alexander Skowroński w Jezierzanach 2zł.10c., Bazyl Gira tamże 1zł.5c., Paweł Biliński w Piłatkowcach 15zł.75c., Bazyl Hlewicz tamże 5zł.25c., Stanisław Ładuński w Zwiatulu 21zł., Józef Bocheński w Głęboczku 50zł., Jakub Biliński w Piłatkowcach 1zł.5c., Romuald Bocheński w Jezierzanach 21zł., kupcy: Hersz Bergmann w Podfilipiu 3zł.15c., Chaim Rosenbaum w Wierzbówce 4zł.20c., Leib Auerbach w Turylezu 5zł., Szymon Tanenbaum w Piłatkowcach 2zł.10c., Lejzor Weissglas w Zielioncu 5zł.25c., Josel Felczar w Łanowcach 10zł.50c., Mortko Silberbusch w Puklakach 4zł.20c., Alter Bergmann w Jezierzanach 5zł.25c., tamże: Malie Kohon 10zł., Mortko Rosenbaum 3zł., Sruł Apfelmann 2zł.10c., Icyk Hechtenthal 1zł.5c., Mechel Stempler 1zł.5c., Simon Augenblich w Gusztynie 2zł.10c., dzierżawcy propinacyi: Szloma Gelles w Załuczu 5zł., Hersz Meiselman w Cyganach 10zł.35c., Rabin Sandberg w Iwankowie 10zł., Leib Schweig w Burdiakowcach 10zł., Jankel Freyfelder w Brzezance 5zł., Kisel Förster w Brzyżu 3zł.15c., Chaim Klinger w Łosiaczu 5zł., Kiwa Holzmann w Muszkatówce 6zł., Lewi Grossmann i Mojżesz Broxmayer w Piszczatyńcach po 10zł.50c., Szymon Schwarm w Głęboczku 5zł., Feivel Ebner w Konstancyi 5zł.25c., gminy: Borszczów 36zł., Iwanków 48zł., Głęboczek 42zł., Łosiacz 27zł., Burdiakowce 23zł., Jezierzanka 22zł., Łanowce 20zł., Cygany 17zł., Muszkatówka 16zł., Skala 15zł.75c., Piłatkowce 15zł., Wierzchniakowce 14zł., Strzałkowce 12zł.60c., Piszczatyńce 12zł., Tarnawka 12zł., Jezierzany 12zł., Turyleze 12zł., Kozaczyna 10zł., Gusztyn 10zł., Zielionce 7zł., Bereżanka 7zł., Gusztynec 8zł., Słobódka 12zł., Załucze 5zł., Słobódka ad Puklaci 5zł., Wierzbówka 5zł., Wysuczka 4zł., Podfilipie 3zł., Trójca 3zł., Kabały żydowskie: w Skale 95zł., w Borszczowie 60zł. i w Jezierzanach 22zł.25c. Razem w tym powiecie: 1445zł.90c. w. a.

3) W powiecie husiatyńskim. Ofiarowali WW. właściciele dóbr: Husiatyna 100zł., Siekierzyniec 10zł., Czarnokońców 80zł., Bosyr 30zł., Czabarówki 30zł., Probużny 25zł., Kociubińczyków 10zł., Samoluskowiec 10zł., dwaj właściciele przysiółków w Zielonej i w Wasylkowcach 7zł.35c., Mikołaj Paprocki właściciel przysiółka w Wasylkowcach 4zł.20c., dzierżawcy dóbr: Mikołaj Mandyczewski w Czarnokońcach małych 15zł.75c., Juliusz Senfeins w Probużnie 21zł., Mojżesz Rath w Liczkowcach 105zł., dwóch dzierżawców dóbr w powiecie 15zł.25c., niewymieniony dawca 10zł.25c., c. k. urzędnicy i kilku mieszkańców 24zł.35c., xx. plebani obudwu obrządków 25zł.10c., dwóch liverantów koni z Jezierzan 5zł.5c., chrześcijańscy i żydowscy mieszkańcy w Czarnokońcach wielkich, małych i w Nowostawcach 107zł.35c., trzech rządców dóbr w powiecie 21zł., chrześ. i żydowscy mieszkańcy w Probużnie 47zł.90c., w Tlusteńkiem 60zł.23c., w Trybuchowcach 18zł.70c., w Horodnicy 17zł.45c., w Zielonej 8zł.40c., w Szydłowcach 8zł.30c., w Bosyrach 8zł., mieszkańcy i dzierżawcy propinacyi: w Wasylkowcach 36zł., w Krzyweńkiem z Wasylkowem 34zł.60c., w Załucziu 31zł.50c., w Czabarówce 22zł.65c., w Kociubińczykach 20zł.88c., w Sidorowie 20zł.80c., w Liczkowcach 18zł.90c., w Olchowczyku 16zł.65c., w Samoluskowcach 15zł.75c., w Siekierzyni 13zł.62c., w Hryńkowcach 12zł.60c., w Suchodole 9zł.45c., i gminy: Horodnica 13zł.65c., Bednarówka 9zł.20c. Razem w tym powiecie 1102zł.13c. wal. austr.

Na założenie trywialnej szkoły w Połowcach, czortkowskim obwodzie zobowiązała się gmina na wieczne czasy: płać każdo-

czesnemu nauczycielowi 190 zł. austr. walutą w gotówce, wzniesiony już szkolny budynek, w którym znajduje się także mieszkanie nauczyciela, utrzymywać na przyszłość wszystko równie jak sprawione już szkolne porządki w dobrym stanie, starać się o potrzebną w szkole usługę, oraz na opał szkoły i mieszkania nauczyciela dodawać co roku 9 kup 46 okłotów słomy.

Dalej ofiarowała gmina własny pod nr. 14 leżący grunt ogrodowy na użytek nauczyciela i na założenie szkółki drzew owocowych.

Nareszcie gr. k. administrator parafialny w Połowcach Jan Grabowicz zapewnił na czas swojego pobytu w Połowcach na ulpszenie dotacyi nauczyciela roczną kwotę 2zł.10c. austr. wal.

Okazaną temi składkami dążność ku podniesieniu oświaty ludu podaje c. k. Namiestnictwo z zasłużonym uznaniem do publicznej wiadomości.

Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)

Wiedeń, 3. października. Ich Mość Cesarz i Cesarzowa przybyli wczoraj w południe po krótkim pobycie w Reichenau znowu do Schönbrunn. Po południu jeździł Jego c. k. Apostolska Mość do Wiednia, a wieczorem po konferencyi z prezydentem ministrów, hrabią Rechbergem powrócił do Schönbrunn.

— Ich cesarzewiczowskie Moście Arcyksiężę Ferdynand Maxymilian i Arcyksiężna Karolina przyjechali wczoraj o 6 godzinie rano z Tryestu do Schönbrunn.

— Dnia 1. b. m. odbyła się w Wiedniu, w ministryum spraw zewnętrznych konferencya ministryalna pod prezydencyą J. Excellencyi prezydenta ministrów, hrabi Rechberga.

— W Wenecyi spalono dnia 28. września znowu za milion banknotów Vaglia z pożyczki z 1859 roku. W ogóle wymieniano i zniszczono dotąd 6 milionów złotych.

Hiszpania.

(Ugoda z Meksykiem.)

Madryt, 28. września. *Correspondencia autografa* donosi: Rząd otrzymał wiadomość, że spór z Meksykiem załatwiony; Meksyk przyrzeka, dotrzymać traktaty, ukarać winnych, i zapłacić wynagrodzenia pieniężne.

Anglia.

(Pobyt W. księżny Maryi. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Indyi.)

Londyn, 30. września. Rosyjska Wielka księżna Marya Mikołajówna bawi od dnia 27. b. m. z swoją córką i liczną świtą u państwa Sidnej Herbert w pobliżu Salibury; p. Sidney Herbert jest zpokrewniony z familią Woronców. W kilka godzin po przybyciu Wielkiej księżny, zjechali się książę Cambridge, lord i lady Clarendon z lady Constance Villiers, hrabiowie Shaftesbury, Ripon i Shilbourne, także wicehrabiowie Sidnej i Sommerton z swemi małżonkami. Dnia 28. przed południem zwiedziła Wielka księżna z gośćmi domu Broadlandu majątność lorda Palmerstona.

— Dzień 9. listopada ma tego roku dwoiste znaczenie, książę Walii dochodzi w tym dniu pełnoletności; a powtórnie jestto dzień wyboru nowego lorda-majora Londynu. Na tę godność obrany został na rok 1859—60 Aldermann Carter, obywatel i zegarmistrz.

— Relikwie zebrane z wyprawy Franklina, jak słyhać, będą przechowywane w wielkiej sali galeryi obrazów w Greenwichskim szpitalu, gdzie już jest nie jedna pamiątka nieśmiertelnych bohaterów co się wskławili na morzu, między innymi uniform, w którym Nelson zakończył życie.

— Dnia 27. b. m. odpłynął z Liverpoolu pyszny parowy jacht zbudowany dla następcy tronu Egiptu, księcia Ismail Baszy. Jacht otrzymał nazwę „Nohr il Buchane”; cały okręt składa się z płyt stalowych, obejmuje 180 heczek, ma maszynę o sile 80 koni, i kosztuje z nadzwyczajnym pysznym przyozdobieniem salonu 20.000 ft. szt.

Z **Kalkuty** piszą z dnia 22. sierpnia dziennikowi *Times*: Gubernator jeneralny opuszcza z całą swą świtą Kalkutę we wrześniu, może już na zawsze. Udaje się w podróż w strony północno-zachodnie, a podczas gorącej pory roku i na czas deszczów peryodycznych osiedzi w Symli odległej od miasta stołecznego o 1400 mil angielskich. — W Audzie uskuteczniło już całkiem rozbrojenie mieszkańców i kraju. Zburzono 1327 kasztelów i zabrano

1,367.406 sztuk broni rozmaitej. Liczba dorosłej ludności męskiej wynosi w Audzie do 2,000.000 głów.

Francya.

(Doniesienia z Biarrycy. — Traktat z Kochincina niepewny. — Wiadomości bieżące. — Zmiana w systemie deportacji. — Nowy gubernator w Algierji.)

Paryż, 30. września. Teraz zapewnijają, że Cesarz i Cesarzowa wrócą do Paryża dopiero dnia 8., a może nawet dopiero dnia 15. października.

— Według wiadomości z Biarrycy zabawią u dworu do końca września hrabstwo Walewscy z księciem i księżną Metternich.

— Książę Poniatowski nie wyjeżdżał do Biarrycy, ale przesłał Cesarzowi obszerny memoriał.

— *Patrie* zapewnia, że co do siły floty i armii lądowej do Chin dotąd jeszcze nie zapadło nic stanowczego.

Ten sam dziennik zaprzecza pogłosce: że admirał Rigault de Genouilly zawarł już z rządem anamskim traktat pokoju. Utrzymuje, że pogłoski obiegające w tym względzie są bezzasadne.

— Z Tunetu donosi tamtejszy francuski generał konsul Roches, że nowy Bej Sidi Sadok, jak się zdaje, obiera inną politykę, niż jego poprzednik, i że dla Francji nie ma tej zyczliwości, jaką miał Bej dawniejszy.

— Ostatni tom Thiersa historyi konsulatu i cesarstwa wyjdzie temi dniami z pod prasy. Następny tom pamiętników Guizota wydany zostanie dopiero za kilka miesięcy. Były minister pracuje nad tem dziełem bezustannie w swoich dobrach Val Ruher.

— Z Marsylii telegrafują pod dniem 28. września, że tam najmuja wiele okrętów do Chin. Handel zboża wzniósł się znacznie. Od tamtejszych domów handlowych zakupiono 500.000 hektolitrow zboża. Dla Szwajcaryi, Neapolu i Afryki zakupiono tam także znaczne zapasy zboża i maki.

— W systemie administracyjnym Kayenny, miejsca przeznaczonego na deportację, zaprowadzono teraz zmianę. Potąd umieszczano więźniów na różnych punktach, lecz odtąd osadzać ich będą wszystkich w jednym i tem samym miejscu według wydanego w tej mierze rozporządzenia przez nowo mianowanego gubernatora Tardy de Montravail.

— Jenerał Martimprey wylądował dnia 22. września w Algierze. W przemowie, którą (w nieobecności burmistrza) miał adjunkt do nowego komendanta „en chef“, przychodzi między innymi i te słowa: „Stan Algieru nie jest obecnie bardzo pomyślny, lecz słowa Cesarza, który oświadczył, że z kraju tego chce uczynić wielkie królestwo, spełnia się niezawodnie.“ Jenerał odrzekł na to: „Jest to dla mnie wielką przyjemnością, że mogę pana złożyć bezpośrednio nowy dowód zyczliwości J. M. Cesarza dla Algieru. Prace przy ulicy wałowej mają być niezwłocznie rozpoczęte, i przeznaczono na to 3 miliony. Również zaczną wkrótce pracować i nad przestrzenią kolei żelaznej z Algieru do Blidah. Wszystkie te prace — dodał jenerał — przyczynią się niezawodnie do pomyślności kraju. Lecz obok tych materialnych korzyści należało by pamiętać także i o moralnych żywiołach, które w stosunkach krajowych powinny zawsze przeważać. Zyczyćby przeto należało, by każdy starał się położyć koniec tym sporom godnym ubolewania, które prowadzą tylko do straty i niesnasków. Z mojej strony dopełnię obowiązku mego z wszelką zyczliwością i umiarkowaniem, lecz niemniej i z taką surowością i gorliwością, jakiej każda sprawa będzie wymagać.“

Holandya.

(Doniesienia z Batawii.)

Wiadomości z Batawii z dnia 6. sierpnia, które otrzymano w Haadze, nie zawierają nic ważnego. Stan zdrowia wojska wyprawionego na Boni, które stoi w Makasarze, polepszył się znacznie. Liczba słabych zawsze jeszcze była wielka; jednak zaraza nie zawsze sprowadza śmierć. W Maros, Pankadjona, Tanete i Segiri skoncentrowano wojska, ażeby ukarać państwa Sopping i Wadjo, gdyż podczas zajść w Boni okazały się Holendrom nieprzyjaźnie. Temi dniami nadszedł positek 600 ludzi. Kiedy zaś wyruszyć miało wojsko na Boni, nie zapowiedziano jeszcze nic stanowczego. Nadziei pokoju niema; sam Harocka Laka, który starał się nakłonić królową Boni do zawarcia pokoju, zagrożony niebezpieczeństwem życia musiał uchodzić z 300 swoimi towarzyszami z Boni, i bawi teraz w Makasarze.

Szwajcaryya.

(Szwajcary w służbie państwa papieskiego.)

Z szwajcarskich wojsk uwolnionych w Neapolu, zawerbowano dotąd do Rzymu 9000 ludzi, poczęści już w Neapolu a poczęści w Marsylii. Korpus oficerów byłego pierwszego pułku Szwajcarów w Neapolu zajmuje się znowu werbowaniem do batalionu strzelców.

Włochy.

(Skład zgromadzenia bonońskiego. — Doniesienia z Neapolu i z Turynu.)

Turyń, 29. września. Do *Indépendance* telegrafują, że rząd króla Wiktora Emanuela przesłał do gabinetów głównych mocarstw urzędowe oświadczenie w kwestyi środkowych Włoch.

Bononia, 23. września. Bonońskie zgromadzenie narodowe składa się z 124 członków, między temi jest: 2 książąt, 7 mar-

grabiów, 28 hrabiów, 3 kawalerów, 4 wojskowych, 14 profesorów i uczonych, 24 adwokatów i 23 właścicieli dóbr, kupeów i przemysłowców.

Neapol, 24. września. Do *Correspondance Havas* piszą: Król Franciszek wyjechał do Portici z Królową i hrabią Trapani, i że król ma się z Papieżem zjechać w Teracinie. Codziennie odchodzą wojska do Chieti, gdzie zakładają obóz, ażeby mieszkańców gór Abruzów trzymać na wodzy. Jenerałowie Ischitella, Viale i Cutrosiano otrzymali komendę nad temi wojskami.

Niemce.

(Wyrok senatu frankfurckiego w sprawie stowarzyszenia narodowo-niemieckiego.)

Treść uchwały senatu w Frankfurcie z powodu prośby podanej przez niemieckie stronnictwo narodowe jest taka:

Frankfurt, 27. września 1859. Na sprawozdanie urzędu policyjnego z 26go b. m. odnoszące się do prośby tak zwanego stowarzyszenia niemieckiego narodowego. Stronie wnoszącej zażalenie należy oznajmić: rezolucya urzędu policyjnego (jak wiadomo odmowne potwierdzenie) z 20go b. m. polega na dokładnym wykładzie i zastosowaniu istniejącego prawa publicznego, zczem nie może być uczyniono zadość przedłożonemu wnioskowi względem zniesienia tej uchwały.

Dania.

(Otwarcie rady państwa.)

Kopenhaga, 26. września. J. M. Król, który potąd zagajał zwyczajnie osobiście i jak z największą świetnością radę państwa, udał się przedwczoraj znowu do Glücksburga. Ta razą więc prezydent gabinetu, tajny radca Hall zagaił imieniem Króla zgromadzenie. W noc listu otwartego z 30. sierpnia zgromadzili się członkowie z Danii i księstwa szleswickiego dnia dzisiejszego w południe w sali zamku chrystyanburskiego, gdzie prezydent gabinetu po odwołaniu się do własnoręcznego listu królewskiego odczytał zgromadzeniu następujące poselstwo duńskie:

„My Fryderyk VII. z Bożej łaski i. t. d. oznajmujemy radzie państwa Nasze pozdrowienie królewskie! W ciągu czasu, jaki upłynął od ostatniego zebrania się Naszej wiernej i miłej rady państwa, toczyły się dalej rozpoczęte już dawniej negocjacje ze związkiem niemieckim względem stosunków konstytucyjnych Naszych księstw Holsztynu i Lauenburga. Z dokumentów urzędowych odnoszących się do tych negocjacji, które kazemy przedłożyć radzie państwa, okazuje się, jako w końcu przyszło do tego, że Niemiec inno go wyboru, jak tylko między egzekucya związkowa i zniesieniem powszechnej konstytucyi państwa z dnia 2. października 1855 co do księstw Holsztynu i Lauenburga.

A że przymus egzekucyjny związku opierał się w wypadku niniejszym na takim wykładzie prawodawstwa związkowego, który żadną miarą niemożliwym uważać za uzasadniony, lecz gdy wykład ten mimo to nie był widocznym i niewątpliwym przekroczeniem władzy związku, przeto uważaliśmy to za rzecz pożyteczną tak dla odnoszących się w tej mierze krajów, jak niemniej i dla widoków całej monarchii, by w ogóle uczynić zadość żądaniu związku, i postanowiliśmy przeto odnośnie do §. 23 konstytucyi wspólnej dla całego państwa z 2. października 1855 znieść najwyższym patentem Naszym z 6. listopada r. z. wspomnianą ustawę konstytucyjną co do księstw Holsztynu i Lauenburga. Równocześnie zwołaliśmy niniejszem Nasze holsztyńskie Stany prowincjonalne dla podania im sposobności, by oświadczyły się względem przywrócenia łączności konstytucyjnej księstwa holsztyńskiego z innymi częściami monarchii.

Rozmaite ważniejsze zakwestionowania europejskie, jakie między tym czasem się wydarzyły, były jednak takie, że kwestya względem stanowiska księstw Holsztynu i Lauenburga w monarchii duńskiej musiała na chwile uciechnąć w obec tych kwestyi, jakie dla Nas jako członka związku niemieckiego zaszły co do księstw rzeczonych. Z aktów odnoszących się w tej mierze i zakomunikowanych radzie państwa okaże się dostatecznie, że pragnęliśmy szczerze połączyć staranie o neutralność monarchii z dopełnieniem obowiązków Naszych związkowych przypadających Nam w obec Naszych księstw niemieckich, pamiętając równocześnie i o tem, by użyć ile możności ciężarów połączonych z tym stosunkiem. Uwaga nasza była zawsze na to zwrócona, by doprowadzić znow do skutku konstytucyjnego połączenie Naszych księstw Holsztynu i Lauenburga z częściami monarchii Naszej niezależnymi. Mimo najuczciwszego przedstawienia Naszego holsztyńskiego zgromadzenia stanowego niemożna w niczem się przyczynić do stanowczego rozstrzygnięcia kwestyi konstytucyjnej, to jednak spodziewamy się, że w końcu powiedzie się Nam uchylić trudności, jakich potąd doznawaliśmy w tej mierze.

Pokąd jednak zamiaru tego nie dopniemy, potąd uznaliśmy za rzecz stosowną wydać najwyższem obwieszczeniem z dnia dzisiejszego postanowienia niektóre dla zabezpieczenia widoków Naszego księstwa holsztyńskiego. — A że przy takich stosunkach uznaliśmy za rzecz dobrą i pożyteczną, by Wam na zgromadzeniu tem nie przekładać żadnych innych propozycji, jak tylko takie, których przyjęcie uważamy za rzecz pilną i niecierpiącą żadnej zwłoki, przeto spodziewamy się, że zdołacie prace Wasze ukończyć w przeciągu dwóch miesięcy. — Pozostajemy dla rady państwa z królewską łaską i zyczliwością. I Dan na Naszym zamku Christiansborg, dnia 23. września 1859. *Frederik R. C. Hall.*“

Rosya.

(Reskrypt cesarski do księcia Baryatyńskiego. — Rozkazy dzienne księcia Baryatyńskiego.)

Petersburg, 20. września. Ogłoszono tu reskrypt Jego Mości Cesarza do generała Baryatyńskiego naczelnego wodza kaukaskiej armii. Reskrypt opiewa:

„Za użyciem odpowiednich środków wojskowych uspokojona jest teraz zupełnie południowa część Kaukazu. Sława okryte wojska armii pod Twojem dowództwem, a które pod wodzą twoją skoncentrowane były w głębi Kaukazu przeprowadziły poddanie się wszystkich od wielu lat niesprzyjających nam plemion gorali od kaspijskiego morza aż do wojskowej granicy w Gruzyi. Głowa Murdyzmu i naczelnik tej długoletniej krwawej walki Szamil, którego w obwarowanym Gunibie otoczyły wojska pod Twojem osobistym dowództwem, dostał się na polu bitwy z całą swoją familią i swymi ostatnimi sprzymierzeńcami w niewolę. Teraz na Tobie wzmacniać Naszą potęgę w tym odzyskanym kraju, lecz już nie bronią, ale rozszerzaniem cywilizacji i powszechnego dobra między tymi Naszymi nowymi poddanymi. Pragnąc uznać Twoje chwalebne dzieło i udowodnić Ci szczerą Naszą wdzięczność, mianowaliśmy Cię najłaskawiej kawalerem Naszego orderu ś. Andrzeja z mieczami nad orderem; załączając te insygnie nakazujemy Ci nosić je według przepisów. Pozostajemy dla Was z Naszą cesarską łaską na zawsze niezmiennie i szczerze życzliwy.“

— *Ruski Inwalid* podaje dosłowną treść dwóch dziennych rozkazów generała-adjutanta księcia Baryatyńskiego do kaukaskiej armii. Pierwszy dzienny rozkaz z dnia 16go sierpnia wydany był w głównej kwaterze w Andyi w pobliżu Tando, i opiewa: Awarya, którą Rosya utraciła 1843 roku, poddała się dnia 11. sierpnia b. r. i wróciła pod panowanie Jego cesarskiej Mości. Otrzymałszy osobiście najwyższe przyzwolenie na przywrócenie hanatu w Awaryi, mianuję skrzydłowego adjutanta Jego Mości Cesarza rotmistrza pułku kozaków przyboocznej gwardyi Ibrahima Hana Mechtulii Hanem Awaryi. Młodszego brata Ibrahim Chana, podporucznika Grodnoskiego pułku huzarów przyboocznej gwardyi Reszyd Hana mianuję Hanem Mechtulii. O tych moich rozporządzeniach zawiadamiam niniejszem armię kaukazką. Generał-adjutant książę Baryatyński.

Drugi dzienny rozkaz z dnia 18. sierpnia z głównej kwatery w pobliżu aulu Konchidatl opiewa: Przy wiekopomnej wyprawie na podbicie wschodnich okolic Kaukazu Wam poruczono najtrudniejsze zadanie. Z zaparciem się samych siebie wykonywaliście moje rozkazy i przewyższyliście moje oczekiwanie. Przyjmijcie kochani bracia serdeczne moje podziękowanie. Wyznaję szczerze, że wiele zawdzięczam Waszemu przywódzcy generał-majorowi Melikowi, równie jak wszystkim generałom i oficerom.

Także i ten rozkaz zaopatrzony jest w oryginalne własnoręcznym podpisem naczelnego wodza armii kaukaskiej księcia Baryatyńskiego.

Księstwa Naddunajskie.

(Sprawy Skupczyny.)

Pesther Lloyd donosi z Kragujewaczu pod dniem 25. września: „Na przedwczorajszym posiedzeniu Skupczyny był książę i wniósł projekt ustawy względem sądowego postępowania w sprawach cywilnych, projekt względem urzędników państwa i kodex karny. Dnia 24go ustanowiło zgromadzenie komisję, która rozpoznawać będzie projekt postępowania sądowego, oraz wysłało do księcia deputację z adresem dziękczynnym w odpowiedź na jego mowę.“

Turcyja.

(Spisek stambulski.)

Korespondent wiedeński pisze z Konstantynopola pod dniem 21. września o odkrytym spisku co następuje: „Wielu przebywających tu Czerkiesów występowało już od dawna na wysoką Portę. Obwiniali ją wręcz, że ich wydała na łup przeważnego nieprzyjaciela, i przeto zaparła się koranu, który prawowiernym nakazuje wspólnie się bronić. Mowa ta podobała się niektórym uleom. Pewien znakomity szejik przy meczecie Sulejmana, ogłaszał na zgromadzeniach upadek wiary i państwa, i zawiązało się porozumienie między Czerkiesami i innymi malkontentami z osobistych przyczyn.

Powstała myśl wymusić na Sułtanie zbiegowiskiem ludu odgalenie ministrów i zmianę systemu. Szukano spółników między wojskiem, pozyskano nawet kilku oficerów i żołnierzy; szczególnie czynnym był syn bawiacego tu naiba (porucznika) Szamila, dawnego naczelnika Czerkiesów. Spiskowi umówili się wystąpić na przeciw Sułtanowi w przyszły piątek dnia 16go b. m., gdy będzie szedł do meczetu, i zażądać od niego groźno, ażeby oddalił ministrów i powrócił do tego co każe koran.

Publiczne władze postanowiły natychmiast przyaresztować hersztów, których liczba dochodzi trzydziestu, między tymi kilku oficerów artylerji i Dżafardema Baszę, znakomitego męża ze Skutari w Albanii, który znany z oporu przeciw wszelkiej reformie, i głatego wydalony do małej Azji, lecz przed niejakim czasem uzyskawszy pozwolenie powrócił do Konstantynopola.

Piątek przemiął spokojnie. W pałacu Begler-Beg zgromadziła się w tym dniu pod prezydencją wielkiego wezyra komisya śledcza. Stawiono przed nią wszystkich przyaresztowanych. Podczas przeprawy przez Bosfor skoczył Dżafardem Basza z uzbrojo-

nej łodzi w wodę; schwycono go za suknię, ale miał tyle siły, że ją z siebie zrzucił i zostawił w ręku tych, co ją trzymali, a sam utonął.

Podczas przesłuchania zachowali się mianowicie Czerkiesy z wielką przywoitością. Oświadczyli, że nie mieli w myśli żadnego zamachu na życie Sułtana, lecz zamierzali tylko zmiany pod względem osób i systemu. Pytali wielkiego wezyra, czyli sam znajduje dogodnym stan administracji, skarbu i powagi państwa na zewnątrz, i czyli sądzi, że z zaparcia się koranu wykwitnie pomyślność dla państwa? — Odkryto jeszcze kilku uczestników i natychmiast przyaresztowano. Niektóre poszlaki przemawiały przeciw Hussein Baszy, który jest krwi Czerkiesów, przeciw temu samemu, co w przeszłym roku dał się podejść pod Grahowem, a obecnie jest komendantem w Monastyrze. Posłano rozkaz przyaresztować go.

Zdaje się, ale tego nie udowodniono, że spiskowi na przypadek wzbraniał się Sułtan zamysłami targnąć się nań i ogłosić jego brata Sułtanem, i że w tym przypadku byłiby zabili wielkiego wezyra i ministrów, którzy Sułtanowi towarzyszyli do meczetu. Zamach byłby się może powiódł w zamieszaniu, ale do rewolucyi zbywało im na środkach.

Indagacya trwa nieprzerwanie. Opinia publiczna w Konstantynopolu przesadza wypadki, głosi o liczniejszych aresztacyach, o obszerniejszem rozgałęzieniu spisku, a nawet łączy z tym spiskiem niebezpieczeństwo, na jakie Sułtan niedawno się naraził z parostatkim angielskim.

Sułtan zapatruje się na tę sprawę całkiem spokojnie. Zreszta nie jest ona obojętnym symptomem usposobienia umysłu, jakie panuje między muzułmanami.

A z y a.

(Doniesienia z Persyi.)

Gazeta akademii rosyjskiej zawiera wyciągi z teherańskiej gazety dworu, które do połowy lipca sięgają. Szach udał się w podróż do Hamadan, w której ściśle rozpoznawał sposób postępowania gubernatorów i stan ludności. Na przedajność urzędników i przyjmowanie z ich strony upominków wymierzył surowe kary. Pierwszy dragoman Szacha Dawid Khan, który przeszłego roku wyprawiony był w osobnej misyi do Wiednia, powrócił ztamtąd w sierpniu i przywiózł Szachowi własnoręczne pismo Jego Mości Cesarza Franciszka Józefa z wysadzonym brylantami orderem św. Szczepana. W dowód, jak szczerze myślą w Persyi przyswajając sobie korzyści cywilizacji europejskiej, przytaczamy to, że w Teheranie zaczęto brukować ulice.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Werona, 1. października. Tutejsza *Gazetta* podaje oświadczenie esteńskiego korpusu oficerów przeciw rządowi rewolucyjnemu w Modenie.

Londyn, 3. października. Wczorajszy *Observer* utrzymuje, że misya naczelnego wodza Scotta z wyższymi instrukcjami do San Juan nie jest wcale wojenna.

Turyń, 30. września. Tutejszy dziennik urzędowy ogłasza dekret względem założenia kasy rent. Kwotę bonów skarbowych, które mają być wydane na rachunek podatków z roku 1859, podwyższono na 32 milionów. Okolnik ministra Dabormida nakazuje zniesienie paszportów w komunikacji z Toskanią, Modeną i Parmą.

Modena, 29go września. Dyktator przywłaszczając sobie prerogatywy monarchiczne ułaskawił kilku więźniów. Fanti wzywa ochotników do broni i wydaje szumne proklamacye.

Rzym, 2. października. Zapewniają, że Ojciec św. dowiedziałwszy się, jaką odpowiedź dał Król Wiktor Emanuel deputacyi bonońskiej, kazał odesłać paszporta sardyńskiemu posłowi hrabiemu Minerwa. (*Litogr. koresp. austr.* dodaje, że wiadomość ta potrzebuje jeszcze autentycznego potwierdzenia).

Perugia, 26. września. Dziś zrana odeszło 200 Szwajcarów ku Foligno, a 60 karabinierów do Tadi.

Rimini, 28. września. Pułkownik insurgentów Mezzacapo odjechał do Modeny, gdzie ma zostać szefem sztabu generała Fanti.

Darmsztad, 3go października. Deputowanemu Hoffmannu w Friedbergu i adwokatowi Metz ma być wytoczony proces sądowy za podpisanie deklaracyi w Eisenach.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 4. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 6" Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.88	+ 8.6°	92.2	zachodni	si
2. god. po poł.	326.61	+ 10.9°	91.4	"	"
10. god. wiecz.	327.26	+ 6.4°	92.9	"	"
Ilość deszczu 1.72					

Cyrk Will. Carré.

Dziś wielkie przedstawienie i wystąpienie kłownów pp. R o c r é e W a i h i l i e i J e u n e t, pierwszych gimnastyków Francyi z cyrku Napoleona.

T E A T R.

Dziś opera niemiecka: „Marya, córka pułku.“

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. października.

Hotel rosyjski: PP. Białobrzęski Stanisł., z Dziedziłowa. — Lenciewicz Er., z Zadwórza. — Szawłowski Tyt., z Barysza. — Lityński Józ., z Wierzbicy. Hotel Anga: Kaszyński Adolf, z Rubikowa. Hotel a gielski: Girowski Józ., c. k. rotm. pens., ze Stryja. — Wolański Kaj., doktor medyc., z Werony. Hotel krakowski: Witkowski Tad., z Soroki. — Wysocki Fl., z Wiednia.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5. października.

PP. Komarnicki Alex., c. k. poruczn., do Brzeżan. — Hr. Kozłobrodzki Just., c. k. major, do Hlibowa. — Pawlikowski Miec., do Medyki. — Stefanowicz Stefan, do Bojan. — Hr. Wurmbrand Wikt., do Brzeżan. — Michałowski Stan., do Przemyśla. — Zadurówicz Ign., do Skorodny.

Kurs lwowski.

Dnia 5. października.

Table with columns for currency types (gotówka, towarem) and values in zł. and c. for various items like Dukat holenderski, Dukat cesarski, etc.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 5. października.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. — Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zł. 78 90 Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. — Z konwersji kuponów po 5% za 100 zł. — Metaliki po 5% za 100 zł. 73 50; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —

Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —; z roku 1854 za 100 zł. —. — Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1 1/2% za 100 zł. —; po 1 1/4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. — B. Krajów koronnych. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Kroczy i Sławonii —; Galicji —; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1869 —. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —

2. Akcje. Banku narodowego sztuka 892 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 210.20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Gisy po 200 złr. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żegluga parowej na Dunaju po 500 złr. —; Lloyd'a w Tryeście po 500 złr. —

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żegluga parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —

Kurs wekslowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 102 90. Berlin za 100 talarów —. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —. Genua za 100 lirów piemonckich —. Hamburg za 100 marko banko —. Lipsk za 100 talarów —. Liwurna za 100 lirów toskańskich —. Londyn za 10 funtów szterl. 120 25. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Marsylia za 100 frank. —. Paryż za 100 fr. —. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow wołoskich —. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —. Wełowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 73, dukaty ces. pełnej wagi. —, korony —. półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 3. października.

Dług publiczny.

A Państwa.

Table with columns for currency types (pien., towar.) and values for various public debt items like W austr. wal. po 5% za 100 zł., Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł., etc.

B. Krajów koronnych

Table with columns for currency types (pien., towar.) and values for various crown lands items like Niższej Austrii, Węgier, Banatu Temeskiego, etc.

Akcyje.

Table with columns for currency types (pien., towar.) and values for various stock items like Banku narodowego sztuka, Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.

Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po

Table with columns for currency types (pien., towar.) and values for various bank and railway items like 500 zł. mon. konw., Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon., etc.

Listy zastawne.

Table with columns for currency types (pien., towar.) and values for various mortgage items like Banku narodowego 6letnie po 5% za 100 zł., 10 " " 5% " 100 " " 94.50 95.00, etc.

Losy.

Table with columns for currency types (pien., towar.) and values for various lottery items like Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztuke 95.25 95 75, etc.

Na 3 miesiące.

Table with columns for currency types (pien., listy) and values for various 3-month items like Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5% 102 25 102 50, etc.

Kurs złota.

Table with columns for currency types (pien., towar.) and values for various gold items like Dukaty ces. mennicze 5 zł. 71 cen. 5 zł. 72 cen., Korona 16 " 45 " 16 " 48, etc.

KRONIKA.

Ofiary dla ranionych żołnierzy w lwowskim okręgu administracyjnym.

Ofiarowali pp. urzędnicy katastralnego inspektoratu w Przemyślu 32zł. dla żołnierzy ranionych z obwodu przemyskiego od feldwebela na dol; W. Wilhelm Perelli, właściciel dóbr 20zł.; gr. katol. parafianie w Zawadce 3zł. 80c.; prowizorowie kościelni w Zawadce 6zł.; imx. Niezaj, gr. k. pleban w Zawadce 2zł. 82c.; gr. k. parafianie w Bełchowie 1zł. 35c.; prowizorowie kościelni w Bełchowie 6zł. Gminy: Doroszków, Udnow, Nadyce, Hrebenec, Koszelów, Nowosiół, Podliski, Straniatyn, Sulimów, Wisłoboki, Ceperów, Przemysłowki, Wola żółtaniecka, Kulików, Remenów, Artasów, Naborce, Mohilany, Zeldec, Kłodno, Pieczychwosty, Czystynie, Kłodzianko, Zwertow, Rudanice, Przedrzymiechy, Kulików, Dzibulki, Krasiczna, Teodorshof i Żółtaniec obowiązy się przyjąć na utrzymanie wszystkich ranionych rodem z tych wsi; gmina chrześcijańska w Sądowej Wiszni przyjęła 4 ranionych; kahał żydowski w Sądowej Wiszni 2; Wielkie Siostry Miłosierdzia w Czerwonogrodzie i gminy powiatu uścieckiego 6 przez sześć miesięcy; W. Edmund Krański właściciel dóbr 1, pp. lekarze: Emanuel Bardon w Kulikowie, Gergabeli w Uścieczku, Freudenberg i Raab w Sądowej Wiszni ofiarowali bezpłatną pomoc lekarską dla ranionych, a Wojciechowski, aptekarz w Sądowej Wiszni lekarstwa dla 6 ranionych; nakoniec ofiarowali gminy: Równe 1zł. 50c., Besko 6zł. 9c., a Bzianka 1zł. 30c. w. a., które to ofiary pieniężne przesłał rymanowski urząd powiatowy bezpośrednio patriotycznemu towarzystwu w Wiedniu.

(Nieszczęsny wypadek.) Dnia 11. z. m. chciał jeden z żydowskich mieszkańców w Brodach oczyścić swoją studnię, w której już od 7 tygodni nie było wody, i najął do tego włościanina Prokopa T., ale zaledwie ów najemnik spuścił się do połowy głębokości padł uderzony zaduchem. Za nim spuścił się parobek Wasyl B. i doznał tego samego losu. Przywołani na pomoc ludzie wydobyli wprawdzie obudwu, ale Prokop T. był już nieżywy.

(Nowy surogat prochu strzelniczego.) W Darmsztadzie przedsiębrano niedawno na kamieniołomach miejskich próby z nowym rodzajem prochu strzelniczego, z takzwanym „explodującym papierem“, i pokazało się, że papier ten nierównie jest mocniejszy, niż bawełna strzelnicza.

(Sposób zabezpieczający drzewa od szkodliwych owadów.) Dwa kółka, jedno miedziane, a drugie cynkowe, umieszczone na pniu i na wierzchołku drzewa, w połączeniu z sobą i z butem, są dostateczne, gdyż każdy owad dotknąwszy się kółka miedzianego doznaje wstrząśnienia elektrycznego, które go zabija na miejscu. Wiadomo, że po większej części poczwarki nie przeistaczają się w gąsieniec na drzewach, ale już przeisteczone wchodzi na nie. Każdy więc owad, wstępując na drzewo, musi się dotknąć miedzianego kółka, które go o śmierć przyprowadzi. Środek ten jest mianowicie praktycznym pod miastami, gdzie wyższa stosunkowo, cena owoców.